

HANDVATEN VOOR EEN DIERVRIENDELIJK ZWERFKATTENBELEID – DE GEMEENTE

WAAROM EEN ZWERFKATTENBELEID?

- Voor het welzijn van zwervkatten
- Om overlast te bestrijden
- Voor de publieke gezondheid
- Voor de bescherming van inheemse wilde dieren

WAT ZEGT DE REGELGEVING?

Ieder lokaal bestuur moet:

- een adequaat plan opstellen en uitvoeren voor een diervriendelijke aanpak van overlast door zwervkatten
- een centraal meldpunt oprichten
- de buurtbewoners verwittigen voorafgaand aan een vangactie
- vrijgelaten zwervkatten gecontroleerd voederen en van beschutting voorzien

WAT IS EEN ZWERFKAT?

Zwervkatten leven vooral op openbare plaatsen en leegstaande gebouwen. In de landelijke gemeentes zijn ze vaak te vinden in tuinen, boerderijen en maneges.

- Benaderbare zwervkatten: katten die meestal een baasje hebben gehad. Leven in de buurt van mensen omdat ze daar voedsel en een schuilplaats kunnen vinden.
- Verwilderde zwervkatten: mensenschuwe katten die geboren zijn in het wild en dus nooit een eigenaar hebben gehad.

Let op: een gevoederde zwervkat blijft een zwervkat en blijft onder de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen!

RICHT EEN MELDPUNT OP

Een centraal meldpunt waar inwoners zwervkatten kunnen melden is cruciaal. Gebruik verschillende kanalen (telefoon, e-mail, website, enz.) en zet in op een efficiënte communicatie en samenwerking met alle betrokkenen (inwoners, asiel, OCMW, brandweer, politie, enz.) voor de opvolging van de meldingen.

- Registreer en beoordeel de melding:
  - Waar bevindt de kat zich?
  - Hoe lang is de kat er al aanwezig?
  - Hoe urgent is de melding?
    - Heeft de kat een medisch probleem?
    - Gaat het om een zwangere kat of een moederkat met kittens?
    - Is het een drukke/gevaarlijke locatie?

- Is de melder bereid om mee te werken met de vangactie?
- Kan de melder een foto of beschrijving van de kat bezorgen?
- ...
- Informeer de melder over het zwervkattenbeleid.
- Breng de meldingen in kaart om probleemzones te identificeren.
- Geef snel opvolging aan de melding.

VERWITTIG DE BUURT VOORAFGAAND AAN EEN VANGACTIE

- Informeer de melder, de buurtbewoners en de dierenarts zodra de vangactie is gepland.
- Informeer de buurtbewoners over het zwervkattenbeleid.
- Houd de exacte locatie van de vangactie geheim om sabotage te vermijden.

⇒ *Op vlaanderen.be/dierenwelzijn (onder de rubriek 'lokale overheden') staat een voorbeeld van een brief voor de buurtbewoners.*

WIE VANGT DE ZWERFKATTEN?

- Asiel/vzw
  - De medewerkers/vrijwilligers hebben reeds ervaring in het vangen en zijn vaak permanent beschikbaar.
  - Er kan op hen een beroep worden gedaan voor de opvang van tamme, socialiseerbare, eventueel zieke, katten en kittens.
- Vrijwilliger/inwoner/gemeentepersoneel:
  - Zorg voor meerdere vangers.
  - Voorzie voldoende en kwalitatieve vangkooien.
  - Zorg voor voldoende ondersteuning (zie verder onder "Vrijwilligers")

⇒ *Op vlaanderen.be/dierenwelzijn (onder de rubriek 'lokale overheden') staat een voorbeeld van een samenwerkingsovereenkomst met een dierenasiel.*

⇒ *Voor meer info over het vangproces van de zwervkatten, lees het handvat 'vangers'.*

SELECTEER EEN DIERENARTS EN MAAK DUIDELIJKE AFSPRAKEN OMTRENT

- Bereikbaarheid en beschikbaarheid. Denk aan eventuele permanentie na de werkuren en in het weekend.
- De kostprijs voor onderzoek, materiaal, medicatie en werktijd.
- De werkwijze, behandeling en ingrepen. Wat met zieke en gewonde katten? Wat met katten die gechipt en geregistreerd zijn?

⇒ *Op vlaanderen.be/dierenwelzijn (onder de rubriek 'lokale overheden') staat een voorbeeld van een afsprakennota met een dierenarts.*

⇒ *Voor meer info over de behandeling bij de dierenarts, lees het handvat 'dierenarts'.*

TERUGPLAATSEN EN NAZORG

Laat zwervkatten die nog socialiseerbaar zijn naar een asiel brengen voor adoptie. Kittens jonger dan acht weken kunnen nog gesocialiseerd worden. Bij oudere kittens moet een inschatting worden gemaakt. Laat verwilderde zwervkatten die voldoende hersteld zijn van de sterilisatie en volledig ontwaakt zijn uit narcose terug uitzetten op dezelfde plaats als waar ze werden gevangen (tenzij de locatie niet veilig is).

Stel vrijwilligers aan voor de volgende taken (nazorg):

- Waterdichte, tochtvrije en goed geïsoleerde **schuilhokken** voorzien.
- **Voeding** verstrekken die is aangepast aan het aantal katten en hun behoeften.
- Gewonde, zieke of nieuwe dieren melden bij het meldpunt.

VRIJWILLIGERS

Vrijwilligers spelen een cruciale rol bij de uitvoering van het zwervkattenbeleid.

Doe een oproep via de lokale communicatiekanalen van de gemeente of via verenigingen, sociale media en dierenpeciaalzaken.

Een vrijwilliger kan worden ingezet bij het vangen, onderhoud van de schuilhokken, voeren, bij de communicatie, als opvanggezin voor een dierenasiel, crowdfunding, enz.

Werk een goed zorgbeleid uit:

- Maak een pool van vrijwilligers zodat permanentie is verzekerd.
- Leg afspraken vast in een nota of contract.
- Sluit een verzekering af.
- Voorzie een opleiding of heldere instructies. Laat vangers eventueel eerst meelopen met een asiel of vzw.
- Voorzie ondersteunend materiaal (vangkooien, een chiplezer, vangpas, voederpas, fluovestje, ...).
- Raad aan om zich te laten (her)vaccineren tegen tetanus.
- Richt periodieke ontmoetingsmomenten in: breng vrijwilligers en andere belanghebbenden in contact met elkaar.

⇒ *Op vlaanderen.be/dierenwelzijn (onder de rubriek 'lokale overheden') staat een voorbeeld van een voederpas en een aanvraagformulier hiervoor.*

COMMUNICATIE NAAR DE BURGER

Niet-gesteriliseerde huiskatten vormen de bron van zwervkatten. Zorg daarom voor een heldere communicatie naar de inwoners:

- Maak hen bewust van de wettelijke sterilisatieplicht.
- Informeer hen over het meldpunt.
- Verduidelijk het nut van het vang-, sterilisatie- en terugplaatsbeleid.
- Communiceer via verschillende kanalen (het gemeentelijk infoblad, de website, sociale media, scholen, enz.).
- Sensibiliseer en informeer op regelmatige basis, vooral vanaf het voorjaar tot de herfst wanneer kattinnen krols worden.

⇒ *Op huisdierinfo.be kan je gratis affiches en folders van Dierenwelzijn Vlaanderen bestellen.*

HANDHAVING

- De milieudienst en de lokale politie kunnen proberen te bemiddelen.
- De lokale politie heeft dezelfde bevoegdheid als de inspecteurs van Dierenwelzijn Vlaanderen. Bij overtreding van de sterilisatieplicht kunnen zij proces-verbaal opmaken en maatregelen opleggen op basis van de Dierenwelzijnswet.
- Voor ernstige gevallen kan een beroep worden gedaan op Dierenwelzijn Vlaanderen.
- GAS-boetes kunnen niet worden uitgeschreven voor overtredingen op de Dierenwelzijnswet, wel omwille van overlast. Dit laatste is geen bevoegdheid van Dierenwelzijn Vlaanderen.